

ДОКУМЕНТИ ДО ЦЕРКОВНОЇ ІСТОРІЇ ДРОГОБИЧА (друга половина XVII – початок XVIII ст.)

Джерельна база вивчення церковної історії давнього Дрогобича, незважаючи на певні напрацювання дослідників у минулому та в останнє десятиліття, продовжує характеризуватися фрагментарністю. Відтак, і уявлення про основоположні моменти історії міських церков також є досить неповними. Так, наприклад, ще донедавна дві давні церкви – Пр.Богородиці і Св.Трійці (нині неіснуючі) – згадувалися в наукових працях лише принагідно¹. Дуже мало свідчень про одну із найдавніших дрогобицьких церков – Св.Параскеви П'ятниці². Про дрогобицький храм Св.Спаса/Преображення, заснований наприкінці XVII ст. як каплиця Св.Йосафата, також існують фрагментарні, доволі суперечливі уявлення³. Констатуємо, що досі не складено реєстру дрогобицьких парохів, не вивчено родоводи священничих династій (а такі в Дрогобичі були, причому, зі знаних шляхетських родів Перемишльщини), не з'ясовано розміри і статус церковних бенефіцій та їх володільців, нарешті, відсутній більш-менш повний каталог написів на іконах та стінах храмів Св.Юрія та Воздвиження Чесного Хреста (не кажемо вже про їх наукову публікацію)⁴. Щоправда, певне просвітлення бачиться у справі вивчення церковного малярства, проте і тут не все гаразд, оскільки йдеться про відомі шедеври сакрального мистецтва Дрогобича, які збереглися, а пошуки нового матеріалу, на жаль, просуваються повільно. Що вже говорити про малярство, коли досі не усталено час побудови храмових будівель Св.Юрія та Воздвиження Чесного Хреста, які вважаються перлинами дерев'яного зодчества Східної Європи?

Історикам давно відомо, що джерельна база дослідження давнього Дрогобича є порівняно бідною, з огляду на те, що майже не збереглися міські судові акти XVI – XVII ст. Якщо говорити конкретно про XVII ст., то тут ситуація є, вочевидь, ще гіршою. Дослідники поки що задовольняються текстами двох люстрацій, кількох поборових реєстрів, однієї ревізії та розрізненим актовим матеріалом, розкиданим по різних архівосховищах та документальних збірках різних часів і різних країн. Щоправда, недосконало вивчені акти Перемишльських гродського та земського судів, проте, за нашою поінформованістю, приріст нового матеріалу там буде не дуже великим. Передбачається, що найбільше знахідок, яких можна чекати від архівної евристики, дадуть пошуки в фондових збірках Перемишльської єпархії, які зберігаються в Перемишльському державному архіві (Республіка Польща). Зокрема, багатющою на інформацію є збірка єпископського духовного суду, яка, незважаючи на пошуки дослідників у минулому (наприклад, її вивчав І.Балик⁵), зберігає великий потенціал.

Пропоновані документи є, до певної міри, унікальними для церковної історії Дрогобича. Два перші зберігаються в ЦДІАЛ у Львові в колекції А.Петрушевича. Документ з 1658 р. проливає світло на майновий стан церкви Св.Юрія (ідеться про фундуш ґрунту), хоча, властиво, цей ґрунт повернувся церкві і братству, оскільки його успадкувала колись попівна Марухна Терлецька (саме Терлецькі були спадковими володільцями бенефіцію Св.Юрія). Цей же ґрунт згадується і в наступному документі – заповіті о.Василя Терлецького. Маєток був, очевидно, невеликим, проте включав будинок і халупи.

Особливий інтерес викладає оригінал заповіту священника церкви Св.Юра о.Василя Терлецького 1680 р.⁶ Цікаво, що з текстом заповіту був знайомий історик довоєнного часу М.Мсцівуєвський – професор місцевої гімназії, автор популярних книг про місто. На жаль, він досить довільно використовував інформативний потенціал джерел, а деколи навіть приписував відсутні в них свідчення. У випадку з аналізованим тестаментом, М.Мсцівуєвський вигадав, що нібито в ньому згадується батько о.Василя, у зв'язку з руйнівними наслідками подій в Дрогобичі 1648 р.⁷ Наскільки відомо, йдеться про перший з відомих заповітів дрогобицьких священників ранньомодерного часу. Він проливає світло на цілий ряд питань: історію церкви та братства, побудову/добудову храмової будівлі, зрештою – про самого священника та його родину. Цікаво описано момент складання заповіту, коли до оселі отця Василя зібралося дрогобицьке священство (згадано чотирьох парохів: Чесного Хреста, Св.Трійці, Св.П'ятниці, Пречистої з дияконом, проте вказано лише одне прізвище – о.Сербіновського зі Св.Трійці⁸), а також представники міської влади: бурмістр Александер Фрушик, лавники Ян Мацович і Валентій Пехович. Отець Василь, який не мав дітей, заповів церковний бенедикцій братству (тобто, храм і ґрунт з цвинтарем). Згадавши свої невеликі борги, він звітував перед громадою, що не має за душею жодних грошових сум. Своє господарство він заповів дружині, опікуном якої призначався брат Ян Терлецький. Родичі не мали втручатися в майнові справи вдови. Джерело опосередковано засвідчує добродійства о.Василя, який вважав, що він заслужив на певні почесні від братства по своїй смерті. Публікований документ написаний старопольською мовою, має звичайні для того часу вкраплення латини. Перед публікацією ми звіряли текст з відомою нам облятою джерела в Перемишльських актах⁹: документ вніс до актових книг дрогобицький нотарій Іоанн Менжик. У вступній частині обляти, яка датована 9.05.1682 р., згадується про вже померлого о.Василя Терлецького. Тут є й раніша дата – 19.12.1680 р. – час внесення заповіту до дрогобицьких міських актів.

Решта документів взято з актів Перемишльського духовного суду, які цікаві передовсім тим, що стосуються проблем внутрішнього життя міських парафій у перші роки після прийняття унії. Цікаво, що документ у справі о.Зіновія Хілчковського писаний староукраїнською мовою. Надалі акти духовного суду в Перемишлі писалися, майже без винятку, польською і латинською мовами. Документ, датований 1 серпня 1698 р., проливає світло на обставини заснування і перейменування Задвірної церкви Св.Йосафата у Преображенську/Спаса. За неблаговидні вчинки отець Григорій Стрільбицький був усунений від виконання обов'язків. Ситуацію зі зміною титулатури церкви відстежив свого часу Б.І.Балик, який писав, що о.Г.Стрільбицький неохоче впроваджував культ Св.Йосафата, а також намовляв вірних повернути церкві стару посвяту. 29.07.1702 р. його повторно позбавлено духовного уряду. 23.04.1705 р. припис духовного суду було повторено, а новим парохом призначено Василя Зубрицького – пресвітера церкви Св.Юрія. З 1710 р. уряд Задвірної церкви обійняв о.Василь Дучинський¹⁰. До слова, його урядування в церкві було досить тривалим, принаймні, в актах Перемишльського духовного суду від 1767 до 1779 рр. вже згадується о.Теодор Дучинський, очевидно, його син¹¹.

П'ятий і шостий документи є найбільш інформативними. По суті, йдеться про повторну єпископську ревізію дрогобицьких парафій 17.03.1708 р., оскільки попередня 1706 р. була недосконалою. Причиною конфлікту (а це насправду був конфлікт між парафіями) було відокремлення від міста та його релігійних громад, передовсім від церкви Св.Трійці, так зв. Задвірної каплиці, названої спочатку каплицею Св.Йосафата,

а затим перейменованої у церкву Преображення Господнього. Перегляд ревізії зніціювало братство Св.Юрія – давньої головної міської церкви (щоправда, на той час вже не намісницької), яке подало скаргу до суду: виявляється, що утворення нової парафії зачіпало і інтереси цієї церкви. Хоча, утворення нової парафії у місті стосувалося найбільше міської церкви Св.Трійці, яка приблизно через півстоліття взагалі занепадала. Очевидно, дрогобицькі братства досить часто виступали єдиним блоком. У вступній частині документа наводяться цікаві дані про міську владу: державцю Дрогобицького староства житомирського підстоля Самуеля Дверницького¹², який виступав від імені Дрогобицького старостинського двору. Згадується також небіжчик о.Митрофан Радзімінський, ігумен Лішнянського монастиря, єпископський економ. На нашу думку, найцікавіша інформація уміщена у висновковій частині джерела, в якій розтлумачується суть вчиненого поділу парафій. Отже, парафіяни не просто розписувалися за парафіями, а, фактично, приписувалися до них як кріпаки до фільварків. Змінювати належність до парафії, тобто, перехід до іншої, дозволялося лише у випадку зміни осілості: купівлі, обміну чи спадку. Крім того, парафіянам однієї парафії заборонялося навіть цікавитися справами іншої. Вони мали дбати про добробут своєї парафії, у тому числі й користуватися Св.Тайнами з рук “свого” пароха. Порушникам загрожувало покарання викляттям, у тому числі й непослушним парохам. Такими були реалії життя в унійній церкві, яка прагнула запровадити дисципліну за зразком римо-католицького костьола.

Найбільша цінність джерела – в його іменному потенціалі. Фактично, вперше зустрічаємо документальну “розкладку” парафіян по парафіях, та й, зрештою, це перший з відомих у XVII-XVIII ст. достатньо повний перелік українців Дрогобича. Важливою є і характеристика кількісного складу парафій. Так, за нашими підрахунками, найбільшою була святоюрська парафія – 88 вірних, за нею йдуть: чеснохрестська – 70 вірних, святотроїцька – 60 вірних, святоп’ятницька – 57 вірних, пречистенська – 40 вірних і задвірна – 39 вірних. Всього українські парафії Дрогобича налічували 266 вірних. Проти прізвищ деяких парафіян вказувалась наявність коморника (різновид залежного населення), що дає підставу стверджувати про рівень матеріальних статків українців. Отже, в святоюрській парафії коморника мало 7 сімей, в святотроїцькій – 4, в пречистенській – 3, в святоп’ятницькій – 6, в задвірній – 8; у святопречистенській коморники відсутні. Наведена статистика дозволяє, з певною часткою погрішності, говорити про те, в якому мікрорайоні міста проживало заможніше населення. Такими були, як видно, два райони: солеварні з церквами Св.Юрія і Св.Параскеви П’ятниці, і Задвірне передмістя. Привертає увагу і та особливість, що парафія Св.Трійці розміщувалась у трьох частинах: у межах міста (тобто його центральній частині, так зв. середмісті), за Ковальською брамою і на території Задвірного передмістя. Очевидно, вчинена ревізія дозволила зберегти порівняно велику чисельність парафії, проте, в перспективі, це її не врятувало: через 50 років вона занепадала (що знайшло відображення в візитаціях 40-60-х рр.). Наведений перелік імен та прізвищ дрогобичан-українців має велику цінність для дослідження генеалогії.

При підготовці джерел було застосовано усталену методику. Так, наприклад, витяг з Жидачівських актових книг мав дату – 1658 рік, з вказівкою на те, що він був засвідчений у п’ятницю в день католицького свята Найсвятішої Панни Громницької (один із численних марійних культів католиків), що й дало змогу встановити точне число – 1 лютого. Опрацьовану підбірку документів подаємо в двох варіантах: два друкується повністю, інші – у вигляді регестів, що пов’язано, передовсім, з інформа-

тивною цінністю джерел. При публікації дотримуємося традицій, прийнятих в українській археографії.

¹ Див.про це докл: Тимошенко Л. Давня дрогобицька церква Святої Трійці // Сакральне мистецтво Бойківщини. Шості Наукові Драганівські читання. Збірник статей: присвячується кафедральному храму Пресвятої Трійці у м.Дрогобичі. – Дрогобич, 2003. – С.51-58; його ж. Проблеми історичної топографії та планувально-просторового розвитку давнього Дрогобича / Цикл культурологічних бесід. – Бесіда 8. – Дрогобич, 2004; його ж. Дрогобич в адміністративно-правових та статистичних джерелах XVI – XVII ст. // *Drohobycz miasto wielu kultur / Pod red. W.Bonusiaka. – Rzeszów, 2005. – S.60-88 та ін.*

² На відміну від інших міських церков, про цю церкву досі не написано навіть окремого сюжету.

³ На це звернула увагу С.Біла. – Див.: Біла С. Перехід дрогобицьких церков до унії (кінець XVII – початок XVIII ст.) // *Drohobycz miasto wielu kultur / Pod red. W.Bonusiaka. – S.77-88.*

⁴ Певну інформацію дають у цьому плані такі публікації: Васильків Л. Меценати дрогобицьких церков Св.Юра та Воздвиження Чесного Хреста // Сакральне мистецтво Бойківщини. Наукові читання пам'яті Михайла Драгана. Доповіді та повідомлення 25-26 червня 1996 року, м.Дрогобич. – Дрогобич, 1997. – С.18-20; Вуйцик В. Про датування церкви Воздвиження Чесного Хреста у Дрогобичі // Вуйцик В. Вибрані праці: До 70-річчя від дня народження. – Львів, 2004. – С.185-189 та ін.

⁵ Див.: Балик Б.І. З історії культу св. Йосафата Кунцевича в перемиській єпархії (XVII – XVIII ст.) // *Записки ЧСВВ. – 1973. – Т. VIII. – Вип.1-4. – С.43-62; його ж. Манастирі перемиської єпархії за владцтва Інокентія Винницького (1679-1700) // Там само. – 1958. – Т.III. – Вип.1-2. – С.69-97; його ж. Інокентій Винницький Єпископ Перемиський, Самбірський і Сяніцький (1680-1700). – Рим, 1978.*

⁶ Про священницьку родину Терлецьких у Дрогобичі та про сюжет заповіту, пов'язаний з датою побудови церкви, див. нашу статтю в цьому збірнику “Рукописна книга братства дрогобицької церкви Святого Юрія (середина XVII – XVIII ст.)”.

⁷ *Mściwujewski M. Z dziejow Drohobycza. Czesc I. – Drohobycz, 1939. – S.101.* Ми звертали на це увагу в книзі:Тимошенко Л. Нариси з історії давнього Дрогобича / Праці Науково-дослідної лабораторії археології та краєзнавства ДДПУ ім.І.Франка. – Вип.2. – Дрогобич, 2003. – С.26.

⁸ На жаль, імена священників дрогобицьких церков XVII століття погано відомі. За нашими даними, у церкві Чесного Хреста в середині століття урядував о.Антоній, з 1684 р. – о.Григорій Горуцький. У Святій Трійці о.Дмитро Сербиновський урядував до своєї смерті в 1685 р., з тим уряд перейшов до о.Василя Ленкевича. У церкві Пречистої Богородиці у 50-60-х рр. урядував о.Миколай Пресечицький/Пречистенський з синами Василем, Павлом та Іваном. Про святоп'ятницьких парохів інформація поки що взагалі відсутня.

⁹ Центральний державний історичний архів України, м. Львів. – Ф.13. – Оп.1. – Спр.436. – С.185-189.

¹⁰ Балик Б.І. З історії культу св. Йосафата Кунцевича в Перемиській єпархії (XVII – XVIII ст.). – С.54, 59-60; Біла С. Вказ. праця. – С.82-84.

¹¹ *Archiwum Państwowe w Przemyślu. – Zespół Archiwum biskupstwa greckokatolickiego w Przemyślu (ABGK). – Sygn.18 supl. (Protokoły czynności sądu biskupiego 1765-1767). – S.475-478; Sygn.25 supl. (Protokoły czynności sądu biskupiego 1765-1767). – S.10-11.*

¹². Urzędnicy województw Kijowskiego i Czernihowskiego XV – XVIII wieku. Spisy / Oprac. E. Janas i W. Kłaczewski. – Kórnik, 2002. – S.131. У цьому виданні визначено крайні хронологічні межі перебування С.Дверницького на посаді Житомирського підстоля – 1707-1722 рр.

ДОКУМЕНТИ

№ 1

1658, 1 лютого. Засвідчений витяг з актових книг Жидачівського гроду про добровільну пожертву ґрунту з будинком церкви і братству Святого Юрія в Дрогобичі від Яцека Брошньовського і його дружини Настасії. Подарований ґрунт залишився в спадок від першої дружини Я.Брошньовського – попівни Марухни Терлецької, а права на нього мали також доньки Яцека і Марухни – шляхтянки Марухна Василева і Пелагея Яцка Братковського, які також добровільно відмовлялися від донатії.

Фундуш був також облятований у Перемишльському гродському суді дрогобицьким міщанином Яцьком Мартинком.

*[Центральний державний історичний архів України, м.Львів. –
Ф.201. – Оп.4в. – Спр.333. – Арк.12-13]*

№ 2

1680, 15 грудня. Заповіт священика дрогобицької церкви Святого Юрія отця Василя Терлецького

Ab actum Drogobyciae Feria Quinta ante Vigiliam Festi Sankti Thoma Apostoli proxima Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Octuagesimo.

Ad Officium Aduska Actag pentia Drogobycens ex instantia Confraternitatis Sancti Georgii Ritus Graeci Drogobycens Testamentu Originale Vublis Terlecki Poponis ingrossatum ab acticals Cuius Testamenti tenor de verbo Verbum sequitur astque talis.

Tenor Testamenti Originalis sub signo PTS:

W roku 1680 dnia piętnastego grudnia, działo się w residencie Wielebnego Oica Terleckiego przy Cerkwi S. Jura w Drohobyczy w łozu choroleżącego, ale na dobrym baczeniu y rozumu zdrowego przy bytności wielu duchownych y swieckich osob, iako to wielebnych oica Cesnochreskiego, oica Serbinowskiego S. Troicy, oica Pietnickiego, oica Przeczyskiego y diakona iego, takze przy zacniesławetnych PP. Alexandrze Fruszyku burmistru, Janie Macowiczu y Walentym Piechowiczu ławnikam przysieznych, od sądu woitowskiego Drohobyckiego nato zeslanych y deputowanych, y wielu inszych ludzi na ten czas zgromadzonych. Pomieniony Wielebny Oicec Terlecki dziedzic Cerkwi S. Jura przy Drohobyczy, będąc na ciele chorym, y czuiec się blizkim bydz smierci, a na baczeniu y rozumie dobre zdrowy niechcąc aby potym o dobra iego y ґrunty iakich turbacyi y zawodow niebyło, tak ostatnią wolą swoje opowiedział y głosem słowami wyraznymi oznaimił; a napzod dusze moje Bogu wszechmogącemu sfworey swemu w ręce polecivszy a na opieke Przeczysteji Bogorodzice y S. Jura Patrona Cerkwi S. oddaie ciało zas moje ziemi, upraszając pilno PP. Bractwa Cerkwi teize S. Jura, ktorym za zywota mego usługowałem iako czuiny Pasterz około dusz ich chodziłem staraiąc się pilno, aby nigdy głodne niebyły dusze ich bez paszy duchownei, nudza [.....] aby krzywdy zaden odemi nie odniesł za ktore rychlivosci moje

aby mi pogreb prystoiny iako duchownemu nalezy sprawili, y aby ciało moje na cmentarzu podle oica mego milego pochowali. Więc ze toz Bractwo po zgorzalei Cerkwi S. pierwszej, terazniejszą Cerkiew swoim własnym kosztem y nakladem postavili y zbudowali, onych tez własna iest ta Cerkiew, a cmentarz albo grunt na którym stoi Cerkiew leguie y daruie wiecznymi czasy temuz Bractwu, przychylaiąc się do cessiey moiey, którą czynił otymze w Grodzie Przemyskim aby nikt niewazył się do tego interesowac; albo im predicium iakie wtym czynic, y kroly się taki nalazł, z tym Sąd Bozy miec będe y onego na Trybunał Bozy pozywan. Zenie moiey pozostalei zostawuie za opiekuna JgoMsc Pana Jana Terleckiego brata mego, posag zony moiey złotych pięcsot reformowany na połowicy tego grunta aprobuie, y prytym one zostawuie; drugą połowie tego z gruntu o neize odkazuie, wymawiając to iejeliby kiedykolwiek miała od siebie oddalic, tedy blissze Bractwo iei czynie kupno y zaplacic tenze grunt, Brosniowskiego ogrod z chałupami y z inszymi przyległosciami prytym ze gruncie zdawna legowany Bractwu temu, ich iest własny, aby się nikt niewazył odbierac y krzywdy w tym czynic. Długu nie winien zadnego, tylko złotych dziesiec oicu Serbinowskiemu, com na pogłowne pozyczyl w czym zostawilem cos cerkiewnego. Wasilowi Ciuszkowi winno się złotych piędziesiąt, ale w tym uzywa pola pułwierci, iuz to lat osm, niechai się z sumnieniem rachuię. Pieniędzy zadnych niemam, a cokolwiek gospodarstwa zостаie się, to zonie moiey oddaie y zapisuie, aby za dusze moie dobre czyniła, a zaden z krewnych moich aby się do tego neinteresował, y w niwczym krzywdy nieczynił, obowiazując kazdego który nie wazył tey moiey ostatniey wolei sprzeciwic, y krzywde iaką komu czynic po smierci moiey, tedy surowym karaniem Bozym skarany będzie. Temu Bractwu wolno będzie duchownogo chowac do upodobania swego. Co dla pewnieyszei wiary poki mi siły sługą ręką się własną podpisuie. “Terlecki”.

Et subscripsit in originali Testamento Ruthenice.

Quod quidem Originali Testamentum cum subscriptione manuarum propriarum tata Ipsijs Testamentarii quam et aliorum Presbyterorum Ruthenorum protunc probsentium. Actis et duo canalibus Drohobycens est grossatum et nunc autentice extraditum in Cuius rei fidem sigillum officii advocatialis et scabinalis Drohobicensis praesentibus est impressum ex actorum prothokollo. Jan Szymon Męzyk notarius civitatis Drohobycens extraditum est.

[Центральний державний історичний архів України, м.Львів. – Ф.201. – Оп.4в. – Спр.333. – Арк.39-40]

№ 3

1698, 18 червня. Ухвала єпископського духовного суду Перемишльської єпархії у справі священника дрогобицької церкви Воздвиження Чесного Хреста отця Зіновія Хілчовського, який обвинувачувався у неправильному прочитанні символу віри, а також в “оголошенні” на службі “невірного жида”. Ухвала суду: за перше відступництво о.Зіновія відсторонили від виконання душпастирських обов’язків на чотири тижні, а також зобов’язали щонеділі у церкві під час читання “вірую” виголошувати додаток “і Сина”. За другий проступок отець зобов’язувався відправити своїм коштом “невірного жида” до Щеплотського монастиря для навчання віри.

[Archiwum Państwowe w Przemyślu. – Zespół Archiwum biskupstwa greckokatolickiego w Przemyślu (ABGK). – Sygn.2 supl. (Protokoły czynności sądu biskupiego 1698-1702). – S.46]

№ 4

1698, 1 серпня. Розгляд справи і ухвала єпископського духовного суду Перемишльської єпархії за скаргою парафіян дрогобицької передміської церкви Преображення Господнього на священника цієї церкви отця Григорія Стрільбицького. Скаржники Іван Бусакович, Василь Мак, Іван Корп'як, Кіндрат Лозгодика та Ілько Максимов звинуватили священника у різних провинах, у тому числі й неморальній поведінці. Так, за їх свідченнями, священник бив людей, ляв і нападав на них на дорозі, забороняв ходити до церкви та ін. У справі згадується ухвала війтівського і лавничого суду міста. Відповідач у своєму поясненні суду все заперечив.

Ухвала суду: було прийнято до уваги лише частину обвинувачень і призначено повторне розслідування. Несподівано з'ясувалися інші обставини діяльності священника і громади: титул церкви – Преображення Господнього – співпадав з титулом кафедральної церкви (на той час резиденцією Перемишльського єпископа був монастир і церква Св.Спаса). Тому потрібно було знайти інший титул, іншу посвяту. Відтак, суд закрит Задвірну церкву, припинив у ній богослужіння, а отця Григорія Стрільбицького заборонив.

[Archiwum Państwowe w Przemyślu. – Zespół Archiwum biskupstwa grekokatolickiego w Przemyślu (ABGK). – Sygn.2 supl. (Protokoły czynności sądu biskupiego 1698-1702). – S.85-86]

№ 5

1706, 9 серпня. Розгляд справи і ухвала єпископського духовного суду Перемишльської єпархії про конфлікт між новоутвореною Дрогобицькою церквою Преображення Господнього і старими міськими парафіями. Справа зніційована скаргою громади Преображенської церкви на братство і громаду церкви Св.Юрія, які, користуючись давніми правами, переманювали до себе парафіян від новоутвореної церкви. Від імені давніх міських парафій Св.Юрія і Св.Трійці свідчив священник церкви Св.Юрія о.Александр Половецький. Згадано декрет Перемишльського єпископа від 1.03.1690 р., яким було дозволено заснування на Задвірному передмісті нову каплицю, як дочірню сакральну одиницю від церков Св.Юрія і Св.Трійці. Через деякий час представники Задвірної громади Іван Босакович, Іван Федущин та Іван Козлов виклопотали декрет єпископа від 9.08.1695 р., який присвоїв каплиці титул Благословенного Йосафата і статус незалежної парафії. Конфлікт полягав у тому, що ґрунти, на яких була збудована каплиця, належали парафії Св.Трійці (згідно з актами магістрату і короля Яна Собеського). Ухвала суду: провести ревізію міської і передміської парафій з метою визначення їх меж.

[Archiwum Państwowe w Przemyślu. – Zespół Archiwum biskupstwa grekokatolickiego w Przemyślu (ABGK). – Sygn.4 supl. (Protokollon causarum 1705-1709). – S.177-178]

№ 6

1708, 17 березня. Ухвала єпископського духовного суду Перемишльської єпархії щодо розмежування дрогобицьких парафій
Діялося в дня 17 місяця марта 1708.

Stanowszy osobiscie przed urzędem naszym episkopskim sławetne bractwo S.Jurskie Drohobyckie podało supplikę swoją zalac sie przeciw inszym sławetnym bractwom drohobyckim y parafianom cerkwi pod tytułem Przemienienia Pańskiego Zadwornej Drohobyckiej nowo erigowanej oto iz drugie bractwa i parafianie cerkwi Zadwornej nowo wystawionej nietylko przeciw dekanowi naszemu, ale y przeciw repertitej parochii drohobyckich rewiziej przez nieboszczyka WO Metrofana Radziminskiego ihumena niegdy Lisznianskiego O.Ekonoma episkopiey naszej y Jmsci pana Samuela Dwernickiego podstolego Zytomirskiego dzierzawcy starostwa Drohobyckiego ad instantiam dworu Drohobyckiego od nas pozwoloney loci ordynariusza uczynioney podług upodobania swego przez prywatne praktyki y namowy ktorych chcą parochian do cerkwi swoich ciągną y wabią osobliwie parochian S.Jurskich drohobyckich. My tedy z powinności urzędu naszego chcąc wierny pokoy y porządek miedzy wszystkimi parochiami toiest S.Jurską, S.Trojecką mieyska, S.Krzyżką, S.Przeczystką, S.Piatnicką y Zadwornią pod tytułem Przemienienia Pańskiego drohobyckimi uczynic, takową nieodmienną non obstante decreto nostro anterisii pod FAtem ... дня 11 мца августа 1706 року ..., poniewaz iako mamy dostowierną relacją y dokumenty, pierwsza rewizja parochii niedoskonała y omylna była miedzy pomienionemi parochiami czyniemy repartitia y ograniczenie ugruntowane na doskonalszey y istotnieyszey przeruczonych nieboszczyka WO ihumena Lisznianskiego y JM pana Samuela Dwernickiego podstolego Zytomirskiego rewiziej od nas pozwoloney, uczynioney, y na pismie nam podaney. Naprzod tedy do cerkwi S.Jurskiej Drohobyckiej nayprzednieyszey ci parochianie nalezi maia z osiedlosci swoich:

Iwan Iwanuszkow, wdowa Olexicha z komornicą, Piotr Hryndak, Iwan Krawiec Bosakowicz, Semion Chlopow, Iwan Karpiak, Endrzej Chamandryt, Iwan Chamandrytow, Stefan Pasiecznik, Iwan Jackow, Iwan Postułczak, Senko Kiryłow, Iwan Jakimow, Iwan Pustułczakow, Iwan Drynik, Daniło Stepanczuk z dwoma synami zوناتemi, Pawel Stepanczukow, Iwan Hrynkow, Wasil Dmitryszyn, Iwan Noga, Puniczka wdowa, Fed Gusyn, wdowa Dżacha y zięciow dwa, Iwan Jawny, wdowa Bilińska, Fedor Biliński, Iwan Czuszkow, tez Charny Hrehory Czubkow, wdowa Jaremiszanka, Sen Dembicki, wdowa Czupkowa, Andrzej Stroz, Alexander Tluczak, wdowa Wykowa, Jacenty Wyko, Ahdrzej Jacyna y komornik, Pawel Jacyna, Jachno Mak, Iwan Flunt y komornik, Fedor Duma, Hryc Krzszn, Stas Olexin, zięc Kunkow, wdowa Hayduczka, Stefan Klusyko, Fedor Nowomiejski, Wasil Szygiera, Stefan Hryndycz, Zryn Martynkow y komornik, Stas Birdak, wdowa Swiatkowa, Iwan Hołomega, Michayło Szemelak, Tymko Brykow, Iwan Ciuszkow, Lukasz Bronicki, Iwan Krysa, Iwan Mielnikow, Hryń Pirus y komornik, Andrzej Hryndycy, Seń Krysa, Pawel Naymiak, Iwan Truz, Pawel Sayko, Hryhory Dubas, Lukasz Kowal y syn Miecynik, Iwan Zak, Iwan Janiszewski, Andrzej Dubik, Piotr Senikow, Iwan Nowozeniec, Theodor Hrebiennik, Hryn Jacyna y komornik, Hryn Kolinkow, Jacenty Sutkeyki, Fed Tymciak, Jacko Filow, Kost Charewicz, Fedor Dziubik y komornik, Harasim Oleynik, Stefan Bohorodka, Iwan Chromeyski, Wasil Fedeykow, Fzdrzey Hruszka, Hryn Zukow, Alexander Fedoryszyn, Stefan Rewucki, wdowa Palimczycha, Piotr Lizak. Poty sie konczą parochiani S.Jurscy Drohobyccy.

Do cerkwi tei S.Troickiey miejskie ci należą parochianie: Zachariasz Kuzik, Hrehory Kobryn, Samuel Kobryn, Hrehory Kobryn, wdowa Harasymiaczka y komornicą, Hrehory Truskawiecki, Stefan Kobryn, Jan Jachimiwicz, Lukasz Węgryn, Andrzej Rymar, Wasil Labuczy, Iwan Chromey[s]ki, Iwan Serbinowski, Iwan Stelmachowicz, wdowa Maczylka, Bazyli Artymiak, wdowa Ciuszwarzyna, Wasil Czerniga, Semion Czerniga, Jan Czerniga, Tymko Broda, Hryn Makow, Semion Diiakonow, Iwan Fur, Piotr Stelmachowicz, Wasil Milanow, Pawel Bilanow, Ihnat Wasilewicz. Od Bramy Kowalskiej za miastem. Pawel Bundzik, Iwan Sorokucz, Fed Iwanikow, Hryn Hrycyszyn, Stas Tymuniak, Semion Skrypusek,

Wasil Hruszka. Na Predmiesciu Zadwornim. Jan Piszczymucha y komornik, Mikolay Broda, Stefan Staromieyski, Hrehory Swistak, Iwan Winiarz, Fed Koziakow, wdowa Wacowska, Michaylo Kuzik, Jac Leskow, Iwan Hykow, Fed Burak, wdowa Hanusenczyna, Wasil Mak, Pawel Koziak, wdowa Jacycka Makowa, Semion Mak, Iwan Huńka, Wdowa Kunaczycha, Leskow syn mlody, wdowa Michaylicha, Andrzej Sopuch z komornikiem, Wasil Brykow, Iwan Truszyk, Harasim Chomiak z komornicą, wdowa Wasilynczyna. Poty parochianie S. Troieccy Drohobyccy.

Zaczynaią sie parochianie S. Krzyzcy Drohobyccy.

Hryhory Bohorodka, wdowa Ileszczycha, Łukasz Borysow, Leś Baranow, Wasil Demkow, Iwan Wasilow, Andrzej Hadyuka, Kunio Komarczanski, Hryn Kulik, Hryn Misztukow, Hryn Rzondziow, Jacenty Gewa, Maxym Prokopow, Wasil Maximcow, Semion Wasylkow, Iwan Hubaty, P. Jan Jaworski, Semion Kurbil, Leś Duplewicz, Iwan Hubicki, Jarema Popilczyn, Demian Hubicki, wdowa Baranicka, Demian Prokopowicz, Andrzej Martynkow, Iwan Turow, Olexa Daszkow, Piotr Ponowski, Wasil Hubicki, Wasil Naumiak, Olexa Pirow, Piotr Jacyna, Hryń Tmotoloka, Wasyl Jaremin, Hryń Dmitreyko, Jan Pasiow, Wasyl Pasiow, Fed Bołochowiecki, Leś Dmitreykow, Michaylo Kosow, Gabriel Niemirowski, Alexander Smereczanski, Jan Szemelak, Michaylo Kiryczka, Alexander Pawlikow, Wasyl Palimciow, Piotr Lełuchow, Jachno Hubicki, Iwan Bundzik, Stefan Hlibkowicz, Hryn Muzyka, Jan Feskowicz, Jurko Przebiegaiło, Wasil Załubka, Maryna wdowa, Andrzej Pataczka, wdowa Birczyna, Stefan Mozol, Maxym Kanasz, Pawel Pohonicz, Tymko Demkowicz, Jan Bilicki, Daniel Lewicki, Jan Malik, Alexander Nawmiak, Jacko Pawlikow, Wasil Pankow, Semion Hubicki, Iwan Nayda, Antoni Diduchow. Poty granica parochian S. Kryzkich.

S. Przeczystcy parochianie poczynaią sie ci: Iwan Bayczuk, Pawel Bayctuk, Jać Bayczuk, Luczka Bayczuk, Olexa Kwiczow, Jac Pawliczyn, Wasil Herma, Wasil Pirog, Hryn Fedoryszyn, Fedor Hołowczuk, Iwan Hołowczuk z komornikiem, Hryn Hołowczuk, Pawel Hołowczuk, Pawel Stasiuwka, Jać Misikow, Stefan Misikow, Andrzej Pankow, wdowa Stecycha, Wasil Bilakow, Fed Warzywoda, Hryń Jarcichow, Piotr Luzecki, Matiy Oleynik, Piotr Misakow, Stefan Bundzikow, P. Jan Jaremecki, Iwan Fedczyna z komornikiem, Olexa Kolinkow, Wasil Masny, Stefan Senkiewicz, wdowa Mandziocha, Lawer Dorozowski, Ilko Kostyszczow, Wasil Kusznerow, Fed Hewczak, Fed Kolinkow, Iwan Boykow, Pawel Holdys, P. Jan Winnicki z komornikiem, P. Winnicka wdowa.

Po tey parochiey następiu perochianie S. Piatniccy Drohobyccy. Semion Turow, Fed Siokalo, Iwan Kołpiecki, Stefan Nastyczak, Hryn Pahutycz, Iwan Tymkow z komornikiem, Zacharka Wasiow, Fed Luczczyn, wdowa Kuszniarka, Andrzej Boryslawski, Stefan Kostyszczow, Mychajlo Ikawcow, Semion Stepin, Moysey Staruszek z komornikiem, Jacenty Ozarkow, Hryń Wasinianczyn, Iwan Senikow, Iwan Semunczak, Fed Kuszniierz, Stefan Kucko, Iwan Kiiach, Andrzej Kurczak, wdowa Annuszka y komornik, wdowa Jakimciowa, Leś Weligura, iwan Basarabik, Filip Boykow, wdowa Wasilkowska, Stefan Witwicki, Stefan Salanik, Hryn Makuszcza, Iwan Kosow, Hryn Ihnatow, Michaylo Milanow, Andrzej Lesiakow z komornikiem, Semion Huczow, Mychajlo Masny, Wasil Strunczak, Stefan Pawlikow, Jakim Felsztynski, Wasil Hołdycz, Wasil Pokonicz, wdowa Kulincyka, Iwan Lupak, Piotr Udyn z komornikiem, Wasil Załubka, Wasil Moroz, Michaylo Stachniak, Piotr Pasiow, Mychajlo Bundzik, wdowa Bundziczka, Stefan Paska, Michaylo Zuk, wdowa Lawrycha z komornikiem, Stary Paska. Koniec parochian S. Piątnickich.

Zaczynaią się parochianie Cerkwi Zadworniey nowej pod tytułem Przemienienia Panskiego. Fedor Tłumak, Stefan Hrynkow, Ihnat Ukraincow, Iwan Rozłucki, Semion Jackow, Michaylo Smolak z komornikiem, Demko Gorniak, Tymko Krupka, Iwan Lubka

z komornikiem, Danilo Iwankow, Iłko Paszkow, Iwan Paszkow, udowa Morozowa, Fed Borysow, udowa Kuskowa z komornikiem, Iwan Koszkow, udowa Pawniczka z komornikiem, Stefan Kuzik, Dmistr Hryndacz, Andrzej Artymiak, Pawel Kozłow z komornikiem, udowa Feduszczycha, Fed Senikow z komornikiem, Wasil Winiarz, Iwan Szepayłow, Andrzej Hryndycz z komornikiem, Iwan Watagow, wdowa Dmitryczka, Wasil Mosiak y komornik, Iwan Kapran, zięc iego y syn, Wasil Milanow, Fed Zacharczyn, Iwan Feduszkow, Michayło Babiak, Zacharko Stary, Hryń Chamandrytow, Kunasz Logoyda, Leś Kozłow, wdowa Pasieczniczka, Iwan Kozłow, Iwan Chłopow, Stefan Błaga.

Ten podział parochiy musie rozumieć y ciągać do osiadłosci et domicilia osob per cognominae wyrazonych y lubo by przez kupno, albo zamianę, albo successią, lub iakim kolwiek sposobem przeniesl się na inszą osiadłość, do tey parochiey nalezeć powinien, w ktorey będzie miał domicilium. Zeby tedy duchowni parochialni neinteressowal się ieden do drugiego parochiey, ale swoiey kazdy pilnowal podług circumpriepiey tych parochiana wyzcy wyrazonych respektiwe do ich rezidentiy, y osiadłosci, ani parochianie wedlug prywatnego upodobania swego, do ktorych zechce, parochow referowac się, ale kazdy do swego się parocha in perceptione sacramentorum referowal, dochody zwyczajne oddawał y za owieczkę się iego znał pod karą cłatwy tak przeciw parochom iesli będzie ieden w drugiego parochia zazirał iako y parochianom, iesli probitu suo będą sobie obierać parochow, extendendae waruią y obligue urząd terazniejszy Eppki.

[Archiwum Państwowe w Przemysłu. – Zespół Archiwum biskupstwa greckokatolickiego w Przemysłu (ABGK). – Sygn.4 supl. (Protokollon causarum 1705-1709). – S.269-271]

Леонід Тимошенко.

**Документи до церковної історії Дрогобича
(друга половина XVII – початок XVIII ст.)**

Стаття є публікацією шести рукописних джерел з архівних збірок Львова та Перемишля. Тексти двох документів подаються повністю, решта – у вигляді реєстрів. Друковані документи є, до певної міри, унікальними для церковної історії давнього Дрогобича. Вони проливають світло на майновий стан, кількісний та іменний склад, а також внутрішнє життя міських парафій у перші роки після прийняття унії. Досить цікавим і важливим є заповіт священика церкви Св.Юрія о.Василя Терлецького 1680 р.

Leonid Tymoshenko.

**The documents to the church history of Drohobych
(the second part of the XVIIth – begininig of the XVIII centuries).**

The article is the publication of 6 manuscripts from the archive collected works of Lviv and Peremyshl. The texts of 2 documents are given completely, the rest – are the registries. The printed documents are, to some extent, unique for the church history of ancient Drohobych. They shed light on property status, quantitative and noinal status and on the inner life of the town parishes during the first years after the union was accepted. The father Vasyl Terletskiy's will made in 1680, who was the priest of the St. George's church is very important and interesting.